

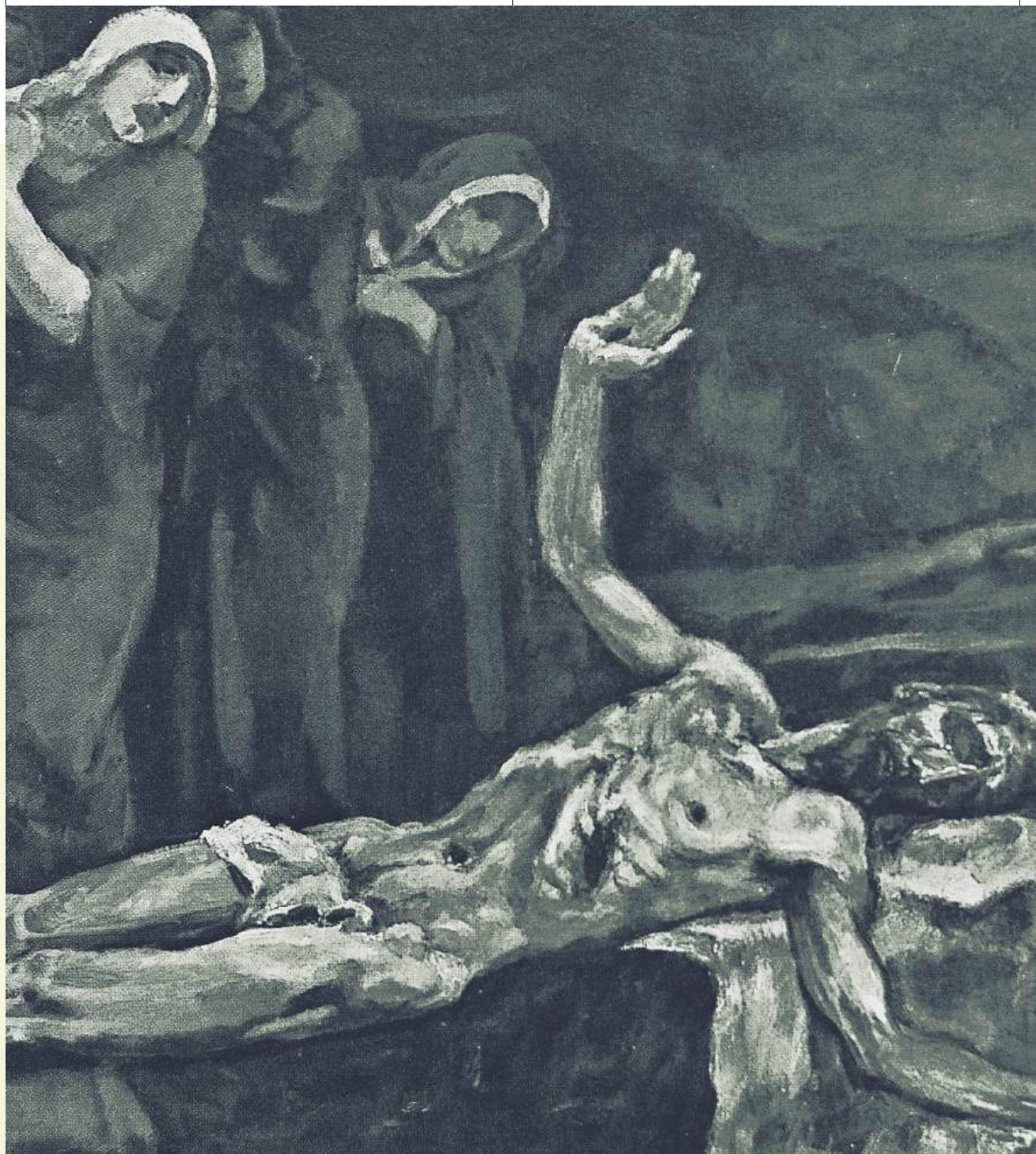
Uitgestrekt

Hernieuwde aandacht was er voor Jan Sluijters (1881-1957). Het Singer Museum in Laren eerde hem met een mooie tentoonstelling en de AVRO zond een boeiende documentaire over hem uit. Aansluitend bij het openingsthema 'Christusverschijningen' in dit nummer van *Handelingen* kijken we naar een schilderij 'De bewening' dat Jan Sluijters in 1923 schilderde. Bijna diagonaal op het doek zien we de uitgestrekte figuur van Christus na de kruisiging en kruisafname. Opvallend is de donkere dreigende sfeer. Alleen het gebroken lichaam verschijnt in het licht. De schilder heeft het uitgemergelde lichaam van Christus afgebeeld in stevige toetsen met de aardse kleuren oker en bruin. Dezelfde aardetinten vinden we terug op de doek waarop Christus rust. Achter dit gehavende lichaam zien we acht vrouwen opgesteld. Sommigen buigen zich naar het uitgestrekte lichaam toe, anderen kijken rechtstreeks naar de toeschouwer. Op de hoofdendoek van een van hen – waarschijnlijk Maria – valt spotlight. Opvallend is dat haar gelaat in dezelfde aardse tinten is geschilderd als het lichaam van de gestorvene. Rechts achter dit tafereel lijkt zich een verlaten landschap te ontfouwen. Vaag zijn de contouren van een heuvel – Golgotha? – zichtbaar en een slingerende landweg.

Sluijters is vooral bekend geworden als schilder van (naakte) vrouwen, landschappen en portretten. Religieuze werken maakte hij nauwelijks. Met Piet Mondriaan heeft hij geëxposeerd en geëxperimenteerd. Maar uiteindelijk bleef hij zijn eigen realisme en eigen kleuren trouw. Voorafgaand aan het dagelijkse schilderproces stelde hij elke morgen weloverwogen zijn palet samen. Zijn kleurgebruik verraaft zorgvuldige keuzes.

De Christusfiguur die wij hier zien, is dus niet zonder reden in aardse tinten geschilderd. Het lijkt alsof heel de rauwe aardse werkelijkheid in deze uitgestrekte Christus op het doek verschijnt. Een werkelijkheid die gebroken is en waarin slachtoffers worden gemaakt. De open wond in het lichaam van Christus en zijn stigmata in handen en voeten getuigen hiervan. De vrouwen zijn in tinten blauw weergegeven. Zij doen mij denken aan een achtergrondkoor uit een Griekse tragedie. Er is geen lucht te zien op dit schilderij, maar hun blauwe gewaden lijken te verwijzen naar een hemel die aangeklaagd wordt.

Wat mij raakt, is de uitgestrekte rechterhand. Die hand lijkt centraal te staan. De linkerhand is de liggende hand van een dode. De rechterhand wordt echter geheimzinnig opgeheven. Het lijkt alsof de hand oprijst. Verrijst. De hand lijkt ook een dragend gebaar te maken. Waarom raakt mij dit? Omdat mij bij de verwonde en open hand van deze gehavende Christus in zijn aardse kleuren een regel van Rilke invalt: 'Toch is er Eén die al dit vallen oneindig zacht in beide handen houdt.' <

'De bewening' (1923) van Jan Sluijters (1881-1957). Kröller-Müller Museum. Foto René Rosmolen

'De bewening' (1923) van Jan Sluijters (1881-1957)